

HOOFDSTUK 1

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Begripsomschrijvingen

1. Dit reglement verstaat onder:

administrateur: degene die door het college van kerkrentmeesters is aangewezen voor het verzorgen van de administratie van de begraafplaats.

beheerder: degene die door het college van kerkrentmeesters belast is met de dagelijkse leiding van de begraafplaats of degene die hem vervangt.

graven met uitsluitend recht (eigen graf):

- een graf, grafkelder daaronder begrepen, waarvoor aan een natuurlijk of rechtspersoon het uitsluitend recht is verleend tot:
 - het doen begraven en begraven houden van lijken;
 - het doen bijzetten en bijgezet houden van asbussen met of zonder urnen;

algemeen graf:

- een graf, bij beheerder in beheer, waarin aan een ieder gelegenheid wordt geboden tot het doen begraven van lijken voor een periode van 15 jaar.

eigen urnengraf:

- een graf, grafkelder daaronder begrepen, waarvoor aan een natuurlijk of rechtspersoon het uitsluitend recht is verleend tot:
 - het doen bijzetten en bijgezet houden van asbussen met of zonder urnen;

algemeen urnengraf:

- een graf, bij de beheerder in beheer, waarin aan een ieder gelegenheid wordt geboden tot het doen bijzetten van asbussen met of zonder urn.

columbarium:

- een verzameling van nissen, waarvan voor bepaalde tijd het uitsluitend recht is verkregen om daarin urnen dan wel asbussen te doen bijzetten.

eigen urnennis:

- een nis waarvoor aan een natuurlijk of rechtspersoon het uitsluitend recht is verleend tot het doen bijzetten en bijgezet houden van asbussen met of zonder urnen.

urn: een voorwerp ter berging van één of meer asbussen.

asbus: een bus ter berging van de as van een overledene.

grafbedekking: gedenkteken en/of winterharde grafbeplanting.

gedenkteken: voorwerp op het graf voor het aanbrengen van opschriften of figuren, daaronder begrepen kettingen en hekwerken.

grafbeplanting: winterharde beplanting welke door de rechthebbende op een graf wordt aangebracht.

graftermijn: de termijn gedurende welke men krachtens uitsluitend recht of algemeen graf een lijk begraven mag houden.

rechthebbende: degene die een uitsluitend recht op een graf heeft.

uitsluitend recht: het recht om gedurende een (on)bepaalde periode één of meer lijken in het graf te doen begraven of begraven te houden.

2. Voor de toepassing van het bij of krachtens dit reglement bepaalde wordt, voorzover van belang onder "eigen graf" mede verstaan: eigen urnengraf, en eigen urnennis; onder "algemeen graf" wordt mede verstaan: algemeen urnengraf.

Artikel 2

Beheer

Het beheer van de kerkelijke begraafplaats berust bij de Protestantse Gemeente te Stede Broec, vertegenwoordigd door het college van kerkrentmeesters. Het college van kerkrentmeesters wijst een beheerder aan die de dagelijkse leiding over de begraafplaats heeft.

Artikel 3

Administratie

De administratie van de begraafplaats wordt gevoerd door de kerkrentmeesters of door een door het college van kerkrentmeesters aangewezen administrateur.

Artikel 4

Register

De kerkrentmeesters of de door hen aangewezen administrateur houd(t)(en) een register bij van alle op de begraafplaats begraven lijken en bijgezette asbussen, met een nauwkeurige aanduiding van de plaats waar zij begraven of bijgezet zijn en een plattegrond van de begraafplaats. In dit register worden ook aangetekend de door het college van kerkrentmeesters reeds uitgegeven, maar nog niet gebruikte eigen graven.

Het register en de plattegrond zijn openbaar en worden in tweevoud bijgehouden.

HOOFDSTUK 2

OPENSTELLING, ORDE EN RUST OP DE BEGRAAFPLAATS

Artikel 5

Openstelling begraafplaats

1. De begraafplaats is voor een ieder dagelijks toegankelijk gedurende de door het college van kerkrentmeesters bij nadere regels vast te stellen tijden. Het college maakt deze tijden openbaar bekend.
Kinderen beneden 12 jaren hebben slechts toegang, indien zij zijn vergezeld van een volwassene.
2. Ter handhaving van de orde en rust op de begraafplaats kunnen de toegangen tijdelijk worden gesloten.
3. Het is verboden gedurende de tijd dat de begraafplaats niet voor het publiek geopend is zich daarop te bevinden, anders dan voor het bijwonen van een begrafenis of de bezorging van as.

Artikel 6

Ordemaatregelen

1. Het is aan steenhouders, hoveniers en daarmee gelijk te stellen personen verboden, anders dan met toestemming van of namens het college van kerkrentmeesters, werkzaamheden voor derden aan grafbedekkingen op de begraafplaats te verrichten. Deze toestemming kan mondeling worden gegeven.
2. Het is verboden zonder noodzaak over de graven te lopen, beplantingen te beschadigen of bloemen te plukken.
3. Bezoekers, personeel van uitvaartondernemingen en personen die werkzaamheden op de begraafplaats hebben te verrichten, zijn verplicht zich in het belang van de orde, rust en netheid te houden aan de aanwijzingen van de beheerder.
4. Degenen die het in het tweede lid vermelde verbod overtreden of zich niet houden aan de in het derde lid bedoelde aanwijzingen, moeten zich op eerste aanzegging van de beheerder van de begraafplaats verwijderen.

Artikel 7

1. Dodenherdenkingen, onthullingen van gedenktekens en dergelijke plechtigheden op de begraafplaats moeten vijf dagen tevoren worden gemeld aan het college van kerkrentmeesters onder opgave van datum en uur van de plechtigheid en de wijze waarop de plechtigheid zal plaats vinden.
2. De deelnemers aan de plechtigheid, bedoeld in het eerste lid moeten zich in het belang van de orde, rust en netheid houden aan de aanwijzingen van het college van kerkrentmeesters of de beheerder.
3. Bijeenkomsten op de begraafplaats, die het karakter van een openbare manifestatie hebben of naar het oordeel van het college van kerkrentmeesters zullen hebben, kunnen door het college van kerkrentmeesters worden verboden.

Artikel 8

Opgravingen en ruimen

Het opgraven van lijken en het ruimen van graven is slechts toegestaan, indien daarbij geen andere personen aanwezig zijn dan degenen die met deze werkzaamheden zijn belast.

HOOFDSTUK 3

VOORSCHRIFTEN VOOR LIJKBEZORGING

Artikel 9

Kennisgeving begraven en asbezorging, openen en sluiten van het graf

1. Degene, die wil doen begraven of as wil doen bijzetten, geeft daarvan uiterlijk om 12.00 uur van de werkdag voorafgaande aan die waarop de begraafing of bijzetting zal plaats vinden, schriftelijk kennis aan de beheerder. De zaterdag geldt voor de toepassing van deze bepaling niet als werkdag. Indien de burgemeester toestemming heeft gegeven om het lijk binnen 36 uur na het overlijden te begraven moet de kennisgeving aan de beheerder zo tijdig mogelijk worden gedaan.
2. Het lijk, dan wel het omhulsel en de asbus of urn moeten zijn voorzien van een duurzaam identiteitskenmerk. De gegevens van het kenmerk moeten overeenstemmen met de administratie van de begraafplaats.
3. Het openen van een graf ter begraafing of voor het bezorgen van as, en het daarna sluiten van een graf, alsmede het bedienen van de hulpmiddelen mag uitsluitend geschieden door het personeel van de begraafplaats op aanwijzingen en onder toezicht van de beheerder. De nabestaanden kunnen deze werkzaamheden onder toezicht van de beheerder geheel of gedeeltelijk zelf verrichten indien zij hun wens daartoe uiterlijk om 12.00 uur van de voorafgaande werkdag mondeling of schriftelijk aan de beheerder hebben kenbaar gemaakt. De zaterdag geldt voor de toepassing van deze bepaling niet als werkdag. Zij dienen bij deze werkzaamheden de aanwijzingen van de beheerder op te volgen.

Artikel 10

Over te leggen stukken

1. Begraafing mag slechts geschieden indien van tevoren het verlof tot begraven of de bezorging van as is overgelegd aan de beheerder.
2. Indien de begraafing of de bezorging van as in een eigen graf zal plaatsvinden, dient een machtiging daartoe aan de beheerder te worden overgelegd ondertekend door de rechthebbende of, indien deze is overleden, door degene die in de uitvaart voorziet.
3. Begraafing of bijzetting in een eigen graf waarvan de uitgiftetermijn binnen de wettelijke minimum grafrusttermijn afloopt, kan alleen plaats vinden onder gelijktijdige verlenging van de uitgiftetermijn met een zodanige periode dat de alsdan resterende uitgiftetermijn ten minste gelijk is aan de wettelijke minimum grafrusttermijn van 10 jaren. De verlenging dient te worden aangevraagd door de rechthebbende of, indien deze is overleden, door een van de andere personen, genoemd in artikel 15, tweede lid.
4. De beheerder onderzoekt de genoegzaamheid van de overgelegde stukken.

Artikel 11

Tijden van begraven en asbezorging

1. Op zondagen, christelijke of algemeen erkende feestdagen, wordt geen gelegenheid gegeven tot begraven en bezorgen van as, tenzij de burgemeester een van de normale termijn afwijkende termijn voor begraafing of verbranding heeft gesteld of het college van kerkrentmeesters hiervoor toestemming heeft verleend.
2. Op de overige dagen zijn de tijden van begraven en het bezorgen van as: op werkdagen van 10.00 tot 16.00 uur en op zaterdag van 10.00 tot 15.00 uur. Kerkrentmeesters kunnen in bijzondere gevallen van deze tijden afwijken.

HOOFDSTUK 4

DE GRAVEN

Artikel 12

Soorten graven en termijnen

1. Op de begraafplaats kunnen worden onderscheiden:
 - a. eigen graven en eigen urnengraven
 - b. eigen urnennissen
 - c. algemene graven en algemene urnengraven
 - d. Historische graven
Als historische graven worden aangemerkt: Graf nr. I-X-9 (Oorlogsgraf Harry Evans) en graf nr. II-X-17 (Meester P. Franssen)
2. Het college van kerkrentmeesters bepaalt bij nader vast te stellen regels hoeveel lijken en hoeveel asbussen met of zonder urnen er kunnen worden bijgezet in de eigen graven..
Het college bepaalt tevens de afmetingen en de uitgifteduur van de eigen graven. De uitgifteduur kan niet korter zijn dan de minimumtermijn vastgesteld in de Wet op de lijkbezorging (= 20 jaren).
3. In algemene graven mogen voor een termijn van 15 jaren lijken begraven worden gehouden.

Artikel 13

Eigen graf

1. Een uitsluitend recht op een graf kan alleen schriftelijk worden gevestigd. Door het college van kerkrentmeesters wordt een akte van grafuitgifte opgemaakt.
2. In de akte van grafuitgifte wordt vermeld welk graf is uitgegeven tegen welke prijs en voor welke termijn.
3. De rechthebbende op het graf ontvangt een exemplaar van de akte van grafuitgifte.

Artikel 14

Verlenging termijn eigen graf

1. De rechthebbende van een graf waarop een uitsluitend recht is gevestigd voor bepaalde tijd kan verzoeken deze termijn te verlengen. Het voor bepaalde tijd verleende recht wordt verlengd, mits het verzoek gedaan is binnen twee jaren voor het verstrijken van de termijn. De verlenging geschiedt telkens voor niet langer dan 10 jaren.
2. Het college van kerkrentmeesters doet binnen een jaar na de aanvang van de termijn waarin verlenging van het recht kan worden verzocht, aan de rechthebbende wiens adres hem bekend is of redelijkerwijze bekend kan zijn, schriftelijk mededeling van het verstrijken van de termijnen van het bepaalde in lid 1.
3. Blijkt het adres onbekend, dan geschiedt de mededeling door aanplakking daarvan bij het graf en de ingang van de begraafplaats. De mededeling blijft aangeplakt tot het einde van de termijn waarvoor het uitsluitend recht op een graf werd gevestigd.

Artikel 15

Overschrijving van verleende rechten

1. Het uitsluitend recht op een graf kan op schriftelijk verzoek van de rechthebbende worden overgeschreven ten name van de echtgenoot of levenspartner dan wel een bloedverwant tot en met de derde graad. Overschrijving op verzoek van de rechthebbende ten name van een ander is slechts mogelijk, indien daarvoor gewichtige redenen bestaan.

2. Na het overlijden van de rechthebbende kan het recht worden overgeschreven op naam van de echtgenoot of levenspartner dan wel een bloed- of aanverwant tot en met de derde graad, mits het verzoek hiertoe schriftelijk wordt gedaan binnen een jaar na het overlijden van de rechthebbende. Overschrijving ten name van een ander is slechts mogelijk indien daarvoor gewichtige redenen bestaan.
3. Indien binnen de in lid 2 gestelde termijn geen verzoek tot overschrijving is gedaan, vervalt het recht aan het college van kerkrentmeesters.

Artikel 16

1. Van iedere overboeking van het recht op een graf wordt aantekening gehouden in het in artikel 4 genoemde register.
2. De rechthebbende krijgt een bewijs van overboeking.

Artikel 17

Afstand doen van graven

Zonder aanspraak te kunnen maken op enige vergoeding kan de rechthebbende schriftelijk afstand doen ten behoeve van het college van kerkrentmeesters van het recht op het eigen graf. Van de ontvangst van zodanige verklaring doen kerkrentmeesters schriftelijk mededeling aan de rechthebbende.

Artikel 18

Afstand doen van graven

Zonder aanspraak te kunnen maken op enige vergoeding kan de rechthebbende schriftelijk afstand doen ten behoeve van het college van kerkrentmeesters van het recht op het eigen graf. Van de ontvangst van zodanige verklaring doen kerkrentmeesters schriftelijk mededeling aan de rechthebbende.

HOOFDSTUK 5

GRAFBEDEKKINGEN

Artikel 19

Toestemming grafbedekking

1. Voor het hebben van een grafbedekking is schriftelijke toestemming nodig van het college van kerkrentmeesters.
2. Het college van kerkrentmeesters kan nadere regels vaststellen omtrent de wijze van aanvragen van toestemming, de aard en de afmetingen van de grafbedekking en de wijze van aanbrengen. De standaardafmeting van een graf is 85 cm x 190 cm.
3. Het college van kerkrentmeesters kan de toestemming weigeren indien:
 - a. niet voldaan wordt aan de eventueel door hen vastgestelde nadere regels
 - b. de grafbedekking afbreuk doet aan het aanzien van de begraafplaats
 - c. de duurzaamheid van de materialen onvoldoende is
 - d. de constructie van de grafbedekking ondeugdelijk is.
4. Toestemming voor het hebben van een grafbedekking moet worden aangevraagd door en wordt gesteld op naam van de rechthebbende op de grafruimte. Bij overschrijving van dat recht wordt de als dan ingeschreven rechthebbende beschouwd als de houder van de toestemming. Toestemming voor het hebben van een grafbedekking op algemene graven wordt gesteld op naam van de aanvrager. Bij overlijden van de houder van de toestemming wordt de toestemming gesteld op naam van degene die zich binnen drie maanden na het overlijden daartoe aanmeldt.

Artikel 20

Grafbeplanting

Niet-blijvende beplantingen op een graf die in een verwaarloosde staat verkeren kunnen door degene die belast is met de dagelijkse leiding op de begraafplaats worden verwijderd zonder dat aanspraak kan worden gemaakt op schadevergoeding. Losse bloemen, planten, kransen en dergelijke kunnen, wanneer zij verwelkt zijn worden verwijderd. Linten, siervazen en dergelijke voorwerpen worden gedurende drie maanden ter beschikking gehouden van de rechthebbende indien deze daartoe tevoren een mondeling of schriftelijk verzoek heeft gedaan bij de beheerder.

Artikel 21

Verwijdering grafbedekking

1. De grafbedekking kan na het verstrijken van de graftermijn door het college van kerkrentmeesters worden verwijderd.

Het voornemen tot de verwijdering van een grafbedekking wordt gedurende ten minste een jaar voorafgaande aan het tijdstip waarop de grafbedekking zal worden verwijderd, op een op het te ruimen graf te plaatsen sticker, door het college van kerkrentmeesters bekend gemaakt. Ook zal er mededeling worden gedaan op het mededelingenbord ter plaatse.

Daarnaast zal, indien het adres van de rechthebbende bij het college van kerkrentmeesters bekend is, deze ruim voor het genoemde tijdstip per brief van hun voornemen in kennis worden gebracht.
2. Op grond van een daartoe door de rechthebbende bij het college van kerkrentmeesters ingediend verzoek, blijft de grafbedekking na verwijdering nog gedurende drie maanden ter beschikking van degene aan wie toestemming was verleend om de grafbedekking te plaatsen. Het verzoek daartoe kan worden ingediend gedurende een jaar voordat de grafbedekking zal worden verwijderd.
3. De grafbedekking vervalt aan de Protestantse gemeente indien:
 - a. geen verzoek op grond van lid 3 is ingediend;
 - b. de grafbedekking niet binnen drie maanden nadat deze van het graf is verwijderd, is afgehaald.

HOOFDSTUK 6

ONDERHOUD

Artikel 22

Onderhoud door het college van kerkrentmeesters

1. Ten einde de kosten van aanleg, instandhouding en onderhoud van de begraafplaats en de graven, waarin door kerkrentmeesters wordt voorzien, te dekken, worden rechten geheven volgens de bij dit beheersreglement behorende tarievenlijst, die jaarlijks kan worden herzien.
2. Het college van kerkrentmeesters belast zich met het onderhouden van de begraafplaats, waaronder wordt verstaan het onderhoud aan gebouwen en paden, het maaien van het gras, het verzorgen van de algemene beplanting en de watergangen e.d.
3. Het college van kerkrentmeesters belast zich tevens met het algemene onderhoud der graven, waaronder wordt verstaan het:
 - a. snoeien van de blijvende grafbeplanting;
 - b. schoonhouden van gedenktekens en het opnieuw stellen na verzakking van gedenktekens, voorzover dit niet als steenhouderswerkzaamheden is aan te merken.
4. Het college van kerkrentmeesters accepteert geen aansprakelijkheid voor schade, door welke oorzaak ook ontstaan aan de grafbedekking of ieder ander voorwerp dat zich op het graf bevindt.

Artikel 23

Onderhoud door de rechthebbende

1. De rechthebbende is verplicht de grafbedekking behoorlijk te onderhouden of te herstellen, waaronder wordt verstaan het algemene onderhoud als bedoeld in artikel 22 lid 3, zoals steenhouderswerkzaamheden (herstel en vernieuwing), onderhoud aan hekwerken en afscheidingen e.d., het kleuren en bijwerken van opschriften en het verzorgen van graftuintjes en niet-blijvende grafbeplanting.
2. Schade aan de grafbedekking is, overeenkomstig het gestelde in lid 4 van artikel 22, voor rekening van de rechthebbende.
3. Indien de rechthebbende nalaat de grafbedekking behoorlijk te onderhouden of te herstellen, en daardoor een risico ontstaat van schade aan derden, kan het college van kerkrentmeesters de grafbedekking geheel of gedeeltelijk doen verwijderen. Het verwijderde blijft gedurende drie maanden ter beschikking van de rechthebbende en vervalt daarna, met inachtneming van het bepaalde in lid 4, aan de Protestantse gemeente, zonder dat deze tot enige vergoeding verplicht is.
4. Tenzij sprake is van een acuut risico, zulks uitsluitend ter beoordeling van het college van kerkrentmeesters, vindt de verwijdering niet plaats dan nadat drie maanden zijn verstreken nadat de rechthebbende per aangetekend schrijven met bericht van ontvangst is gesommeerd tot onderhoud of herstel van de grafbedekking. Als het adres van de rechthebbende niet meer bij de burgerlijke gemeente bekend is, vindt een mededeling plaats op het mededelingenbord van de begraafplaats. Bij het graf wordt een verwijzing naar de mededeling aangebracht.

HOOFDSTUK 7

RUIMING VAN GRAVEN

Artikel 24

1. Met inachtneming van de bepalingen in de Wet op de lijkbezorging en de bepalingen gesteld in dit reglement kan de beheerder graven doen ruimen.
Ruiming van graven waarop een uitsluitend recht rust kan niet, dan met toestemming van de rechthebbende op dat graf.
2. Het voornemen van de beheerder om een graf te ruimen wordt gedurende tenminste een jaar voorafgaande aan het tijdstip waarop het graf geruimd zal worden op een bij het te ruimen graf geplaatst bordje ter kennis van de belanghebbende gebracht, tenzij het adres van de rechthebbende op het graf aan hen bekend is. In dat geval stellen zij hem uiterlijk een jaar voorafgaande aan het bedoelde tijdstip per brief van hun voornemen in kennis.
3. De bij de ruiming van het graf nog aanwezige overblijfselen van lijken worden begraven.
4. Nabestaanden van een overledene die begraven is in een algemeen graf kunnen, gedurende de in het tweede lid bedoelde termijn, de beheerder schriftelijk verzoeken bij ruiming de overblijfselen, indien mogelijk, bijeen te doen brengen voor herbegraving elders.
Nabestaanden van een overledene waarvan een asbus al of niet met een urn is bijgezet in een algemeen graf, kunnen de beheerder vragen om deze ter beschikking te houden voor herbegraving elders.
5. De rechthebbende op een eigen graf kan de beheerder schriftelijk verzoeken om de overblijfselen te doen verzamelen om deze weder in dezelfde grafruimte te doen plaatsen dan wel om deze elders opnieuw te doen begraven.

HOOFDSTUK 8

IN STAND TE HOUDEN HISTORISCHE GRAVEN EN OPVALLENDE GRAFBEDEKKING

Artikel 25

Lijst

1. Het college van kerkrentmeesters houdt een lijst bij van graven die van historische betekenis zijn of waarvan de grafbedekking een opvallende kwaliteit heeft.
2. Alvorens tot ruiming van graven over te gaan, onderzoekt het college van kerkrentmeesters of er graven zijn die in aanmerking komen om op de lijst te worden bijgeschreven.
3. Het college van kerkrentmeesters beslist in overleg met de kerkenraad over het ruimen van graven en het verwijderen van grafbedekkingen die op de in het eerste lid bedoelde lijst staan.

HOOFDSTUK 9

KLACHTEN

Artikel 26

1. Rechthebbenden en andere bij de begraafplaats een belang hebbende personen en leden van de Protestantse gemeente kunnen omtrent feitelijke handelingen of het nalaten van feitelijke handelingen betreffende de begraafplaats bij het college van kerkrentmeesters een schriftelijke klacht indienen.
2. Het college van kerkrentmeesters beslist binnen dertig dagen na ontvangst van de klacht. Het college kan deze termijn met ten hoogste dertig dagen verlengen.
3. Het college van kerkrentmeesters brengt de beslissing omtrent de klacht terstond schriftelijk ter kennis van de klager.

HOOFDSTUK 10

OVERGANGSBEPALINGEN EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 27

Het recht op een eigen graf, verleend vóór het in werking treden van dit reglement, wordt geacht een uitsluitend recht op een graf in de zin van de Wet op de lijkbezorging te zijn.

Artikel 28

1. Ingeval van verschil over de toepassing van dit reglement en in alle gevallen waarin het reglement niet voorziet, beslist het college van kerkrentmeesters.
2. Wijziging van dit reglement kan plaats vinden door het college van kerkrentmeesters.
3. Het college van kerkrentmeesters heeft het recht een aantal grafplaatsen te reserveren voor leden van de Protestantse gemeente Stede Broec.
4. Dit reglement treedt in werking op
Aldan vervallen de voordien bestaan hebbende voorschriften en bepalingen op dit gebied, behoudens eerbiediging van rechten, verkregen voor de inwerkingtreding van dit reglement.

Aldus vastgesteld op

.....

Namens de Protestantse gemeente te Stede Broec

Het college van kerkrentmeesters:

H. Veenstra , voorzitter

J.E. Swier , secretaris

TOELICHTING OP ENKELE BEPALINGEN

Algemeen

De nieuwe Wet op de lijkbezorging van 7 maart 1991 maakte het nodig de modellen van plaatselijke reglementen voor het beheer van kerkelijke begraafplaatsen te herzien.

De Vereniging van Kerkvoogdijen en het Kantoor der Kerkelijke Goederen hebben dit werk gezamenlijk aangepakt. Het resultaat bestaat uit de voorliggende modellen, waarin vrij uitgebreid de zaken zijn geregeld.

De modellen zijn zo opgezet dat aanpassing aan de plaatselijke situatie eenvoudig kan plaats vinden, veelal door weg te laten wat voor de betrokken gemeente niet van toepassing is. Daarbij dient wel te worden bedacht dat de wet een aantal zaken dwingend regelt, d.w.z. dat daarvan niet afgeweken kan worden. Een plaatselijke aanpassing van het model kan daarom niet willekeurig plaats vinden.

Wettelijke voorschriften liggen o.a. ten grondslag aan bepalingen met betrekking tot:

- het register (art.4);
- identiteitskenmerk (art.9, 2e lid);
- over te leggen stukken (art.10, 1e lid);
- minimum termijn eigen graf (art.12, 2e lid);
- schriftelijk vestigen recht eigen graf (art.13, 1e lid);
- recht op verlenging met telkens 10 jaren (art.14);
- minimale grafstuurtermijn van 10 jaren i.v.m. ruimen van graven (art.24).

Bij twijfel kan het advies van de Vereniging van Kerkvoogdijen of het Kantoor der Kerkelijke Goederen worden ingewonnen.

Artikel 1, 2e lid

Crematie en de kerkelijke begraafplaats

Hoewel de Hervormde gemeenten geen crematoria exploiteren krijgen de beheerders van kerkelijke begraafplaatsen in toenemende mate te maken met de bezorging van de as van overledenen.

Na verbranding moet de as van de overledene worden geborgen in een bus. Deze moet hermetisch zijn gesloten. Op de bus moeten de naam en voorletters van de overledene alsmede een registratienummer zijn vermeld. Dit mag gedurende 20 jaren niet van de ongeopende asbus worden verwijderd of daarop onleesbaar worden gemaakt. De asbus kan worden geplaatst in een bewaarplaats bij het crematorium.

Een andere mogelijkheid is echter, en daar begint de betrokkenheid van de kerkelijke begraafplaatsen, om de asbus in of op een graf te plaatsen of elders op de begraafplaats. Hierbij is te denken aan een normaal graf, een urnengraf of een urnennis. Ook kan de wens bestaan de as op de begraafplaats te verstrooien in een eigen graf.

Het college van kerkrentmeesters zal moeten overwegen en besluiten welke mogelijkheden men op de kerkelijke begraafplaats wil openen. Het volledige pakket aan mogelijkheden bestaat uit:

- bijzetting asbus in een bestaand eigen graf
- in een eigen urnengraf
- in een sierurn in een urnentuin
- in een open of gesloten nis in een columbarium (urnenmuur)
- verstrooiing in een bestaand eigen graf
- in een eigen urnengraf

De houder van de bewaarplaats moet een openbaar register bijhouden van de daarin bijgezette asbussen. Bij opheffing van de bewaarplaats wordt het register overgebracht naar het gemeentearchief.

Ten aanzien van verstrooiing zegt de wet dat dit uitsluitend op een permanent daartoe bestemd terrein of in open zee mag geschieden (bestemd heeft hier geen relatie met het bestemmingsplan). Voldoende is dat het terrein voor de verstrooiing van as wordt gebruikt. Het terrein kan tevens een andere bestemming hebben. Ook kan verstrooiing in een graf plaatsvinden. De houder van de begraafplaats wijst het terrein aan na verloop van het College van Burgemeester en Wethouders. Dit college hoort de regionale inspecteur van de volksgezondheid. De verstrooiing geschiedt onder de verantwoordelijkheid van de houder van de begraafplaats.

Artikel 2

Het beheer van de kerkelijke begraafplaats berust bij de Hervormde gemeente, vertegenwoordigd door het college van kerkrentmeesters. Voor deze constructie is gekozen omdat ordinantie 11 bepaalt dat de verzorging voor de vermogensrechtelijke aangelegenheden van de gemeente toevertrouwd is aan het college van kerkrentmeesters.

Artikel 2 lid 7b van ord. 11 noemt het beheren van de goederen van de gemeente. Deze taak oefent het college van kerkrentmeesters zelfstandig uit.

Artikel 3

De wet spreekt in artikel 27 over de houder van een begraafplaats. De houder van de begraafplaats dient een register bij te houden. De houder van een kerkelijke begraafplaats zal het college van kerkrentmeesters zijn.

Artikel 4

Artikel 27 van de wet geeft deze voorschriften.

In de wet wordt niet gesproken over een plattegrond. In veel modellen wel. Het lijkt ook bijzonder handig om dit wel op te nemen in dit artikel om daarmee duidelijkheid te kunnen geven aan een rechthebbende waar begraven of bijgezet is.

Artikel 27 lid 2 bepaalt dat het register openbaar moet zijn.

Niet is voorgeschreven dat dit register in tweevoud wordt bijgehouden. De toelichting zegt echter:

"de verplichting om een register bij te houden rust op de beheerders van zowel gemeentelijke als bijzondere begraafplaatsen. Bij opheffing van een gemeentelijke begraafplaats blijft het register reeds op grond van de archiefwetgeving onder beheer van de gemeente; voor bijzondere begraafplaatsen geeft het derde lid de regel dat het register bij opheffing van de begraafplaats wordt overgebracht naar de gemeente, ongeacht of de eigenaar van de bijzondere begraafplaats de beschikking heeft over een eigen archief. Het is niettemin aan te bevelen dat het kerkgenootschap of andere eigenaar van de opgeheven begraafplaats zelf ook een afschrift van het register bewaart of in een centraal kerkelijk archief deponert".

Het register kan ook als een geautomatiseerd bestand worden bijgehouden. Een goed gedisciplineerd bestandsbeheer (regelmatige back-up en gescheiden en veilige opberging) is vanzelfsprekend nodig. Het is te allen tijde raadzaam

- o.a. met het oog op het ter inzage kunnen geven van het register - ook een b.v. eenmaal per jaar te vernieuwen schriftelijke uitdraai ter beschikking te hebben.

Artikel 5

De uren van openstelling moeten met het oog op de plaatselijke situatie en de mogelijkheden van de organisatie worden bepaald. In het model wordt ervan uitgegaan dat de begraafplaats **dagelijks (dus ook op zaterdag en zondag)** toegankelijk is. Dit is zowel in het belang van de nabestaanden als ten behoeve van een ruimer publiek gewenst. Dit stelt uiteraard eisen aan de organisatie, zoals een goede regeling van opening en sluiting, het toezicht, duidelijke aanwijzingen bij de ingang, het ter inzage geven van het grafregister, enz. Een mededelingenbord met ruime informatie bij de ingang van de begraafplaats is nodig. Ook voor het doen van andere mededelingen (verlenging grafrechten, ruiming van graven) is een dergelijk bord gewenst.

Artikel 6

Steenhouwers en hoveniers moeten zich er steeds van bewust zijn dat hun werkzaamheden storend kunnen zijn voor rouwende nabestaanden. De bevoegdheid van de beheerder om personen weg te sturen als zij zich niet aan zijn aanwijzingen en de overige verbodsbepalingen houden, bieden voldoende mogelijkheden om tegen ongewenste activiteiten te kunnen optreden.

Artikel 7

Met dit artikel wordt beoogd om plechtigheden ordelijk te doen verlopen. Door te eisen dat de mededeling vijf dagen vooraf moet plaats hebben, kan worden voorkomen dat de plechtigheid samenvalt met een begrafenis. Een begrafenis moet volgens de wet uiterlijk op de vijfde dag na overlijden geschieden. Bijeenkomsten die het karakter van een plechtigheid te buiten gaan kunnen het karakter hebben van een openbare manifestatie. Hiervan moet vooraf kennisgeving worden gedaan aan de burgemeester volgens de Wet op openbare manifestaties (Stbl.1968,nr.157). Een zelfstandige bevoegdheid van het college van kerkrentmeesters om een manifestatie op de kerkelijke begraafplaats te verbieden is in dit artikel opgenomen.

Artikel 8

De aard van de werkzaamheden bij het opgraven en ruimen van graven brengt met zich mee dat het bezwaarlijk is om toe te staan dat anderen hierbij aanwezig zijn. De praktijk heeft aangetoond dat er behoefte is aan een voorschrift om de toegang hierbij van derden te weren.

Artikel 9

In artikel 8 van de Wet op de lijkbezorging is geregeld het vastleggen van de identiteit van de overledene. Daarin is bepaald dat, voordat de kist of het andere omhulsel van het lijk wordt gesloten, de kist of het omhulsel wordt voorzien van een registratienummer.

Tot begraving wordt niet overgegaan dan nadat de houder van de begraafplaats de identiteit van het lijk heeft vastgesteld door vergelijking van het op de kist of het omhulsel vermelde registratienummer met dat, vermeld op een bijgevoegd document dat tevens de namen, overlijdens- en geboortedatum van de overledene bevat.

Het komt tegenwoordig weer meer voor dat nabestaanden zelf bepaalde handelingen bij de begrafenis willen verrichten, b.v. het openen en sluiten van het graf en het laten zakken van de kist. Hieraan kan worden tegemoetgekomen, mits de aanwijzingen en de hulp van het personeel van de begraafplaats worden aanvaard, ook om redenen van veiligheid, in het bijzonder bij het openen en sluiten van het graf.

De werkzaamheden kunnen door de nabestaanden en het personeel van de begraafplaats samen worden verricht. De nabestaanden kunnen b.v. een begin maken. Vervolgens kan het personeel de handelingen verrichten waar ervaring voor nodig is of die van de nabestaanden te zware lichamelijke inspanning vragen.

Artikel 10

Het gebeurt regelmatig dat in eigen graven begravingen, bijzettingen of asbezorging plaatsvinden betrekkelijk kort voor het aflopen van de uitgiftetermijn. Daarom is vastgelegd dat in dergelijke gevallen begraving of bijzetting alleen kan plaats vinden onder gelijktijdige verlenging van de uitgiftetermijn.

Artikel 12

Graven kunnen worden onderscheiden in algemene graven en graven waarop een uitsluitend recht is gevestigd. De wet geeft geen regeling voor algemene graven. Het wordt geheel aan de gemeente en aan de eigenaar van een bijzondere begraafplaats overgelaten, of en op welke wijze deze algemene graven worden uitgegeven. De houder van een uitsluitend recht is geen eigenaar van het graf - de eigendom berust evenals bij algemene graven bij de eigenaar van de begraafplaats - maar heeft het recht gedurende een onbepaalde of bepaalde periode één of meer lijken in het graf te doen begraven of begraven te houden.

Indien het recht voor onbepaalde tijd is verleend, vervalt het recht alleen indien de rechthebbende er afstand van doet of, wanneer het onderhoud is verwaarloosd en de voorgeschreven procedure is gevolgd. Als een grafrecht is gevestigd voor onbepaalde tijd met volledige afkoop van het onderhoud door rechthebbende, waardoor het college van kerkrentmeesters eeuwigdurend met het onderhoud is belast, wordt het moeilijker. Met name als er van de kant van de rechthebbende noch in de betaling van de afkoopsom noch in andere zin enige nalatigheid bestaat. Juridisch kan men hier eigenlijk alleen afkomen door het sluiten van een overeenkomst met erfgenamen. Maar als die nu niet meer te vinden zijn?

Als na een zorgvuldige zoektocht geen rechthebbende meer te vinden is of komt opdagen, kan men de grafbedekking, als die aanwezig is, verwijderen. Let wel, dit is een praktische oplossing die alleen toegepast kan worden als er uit een oogpunt van exploitatie (bijv. herinrichting of sluiting en opheffing van de begraafplaats) een noodzaak is om het graf te ruimen. Geadviseerd wordt geen nieuwe rechten voor onbepaalde tijd meer te vestigen, maar de uitgifteduur te beperken tot 20 of 30 jaren.

Het recht dat verleend is voor bepaalde tijd wordt op verzoek verlengd, doch telkens voor niet langer dan tien jaren.

Geadviseerd wordt de termijn van het begraven doen houden van lijken in algemene graven te stellen op 15 jaren. Dit impliceert dat ook niet eerder dan na 15 jaren ter ruiming kan worden overgegaan. Dit advies is gebaseerd op piëteitsoverwegingen, maar ook op de omstandigheid dat het nogal eens voorkomt dat het verteringsproces niet eerder is voltooid. Wil men toch een kortere termijn dan kan men terugvallen op de wettelijke minimum-graftermijn van 10 jaren.

Artikel 13

Het recht op een graf kan uitsluitend schriftelijk worden gevestigd. Er moet een akte van grafuitgifte worden opgemaakt. Het ligt voor de hand dat de rechtverkrijgende op het graf een exemplaar krijgt van de akte van grafuitgifte, hoewel de wet dit niet voorschrijft. De houder van de begraafplaats behoort te vermelden welk graf precies is uitgegeven, voor welke termijn en het tarief.

Artikel 14

Hierin wordt de procedure weergegeven die gevolgd moet worden om verlenging van de termijn te verkrijgen.

Artikel 15

Het uitsluitende recht op een graf kan op verzoek van de rechthebbende worden overgeschreven op een ander.

Het is gewenst de kring van nieuwe rechthebbenden te beperken, omdat schaarste aan eigen graven op de begraafplaats kan leiden tot het "opkopen" van graven door willekeurige derden.

Artikel 15 lid 2 geeft een scherpe termijn aan. Als binnen een jaar geen verzoek tot verlenging is gedaan, vervalt het recht aan het college van kerkrentmeesters. Geadviseerd wordt om in de praktijk soepel om te gaan met deze vervaltermijn.

Artikel 19

De wet geeft geen expliciete bepalingen voor grafbedekkingen. Dit zal dus geregeld dienen te worden in de plaatselijke regeling.

De artikelen in dit model zijn opgesteld aan de hand van het model van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

Met name de bepalingen over de afmetingen van de grafmonumenten dient men plaatselijk vast te stellen.

Artikelen 22 en 23

Het aanzien van de begraafplaats vereist een goed onderhoud. Dit onderhoud is te onderscheiden in:

1. het algemene onderhoud van de begraafplaats: lanen, paden, afwateringen, maaien van het gras, snoeien van beplantingen, zorg voor gebouwen, toegangen enz.
2. het onderhoud van de graven:
 - a. het eenvoudige algemene onderhoud: het snoeien van blijvende grafbeplanting, het opnieuw stellen na verzakking en het schoonhouden van de grafbedekking;
 - b. het meer ingrijpende bijzondere onderhoud: steenhouwers (herstel- en vernieuwings-) werkzaamheden, onderhoud aan hekwerken e.d., het kleuren en bijwerken van opschriften en het verzorgen van graftuintjes en niet-blijvende grafbeplanting.

Het onder 1. bedoelde algemene onderhoud geschiedt vanzelfsprekend door het college van kerkrentmeesters. De kosten worden in de tarieven verdisconteerd.

De verplichting tot het onder 2.b vermelde bijzondere onderhoud wordt doorgaans bij de toestemming voor het oprichten en heeft van het grafmonument opgelegd aan de rechthebbende. Het gaat hier om het niet-periodieke onderhoud. Als sancties op het niet nakomen van deze verplichting gelden:

- a. de bevoegdheid van kerkrentmeesters zonder voorafgaande kennisgeving te verwijderen:
 1. verwelkte of ernstig beschadigde bloemen, kransen, takken e.d.
 2. al hetgeen zonder toestemming aanwezig is;
- b. de bevoegdheid van kerkrentmeesters na voorafgaande kennisgeving en het inachtnemen van een redelijke termijn tot het verwijderen van de grafbedekking bij nalatigheid in het behoorlijk onderhouden en herstellen daarvan.

Het onder 2.a bedoelde eenvoudige en periodieke onderhoud bepaalt in hoge mate mede het aanzien van de begraafplaats. De ervaring leert dat het opleggen van dit onderhoud aan de rechthebbende in de praktijk in vele gevallen - zeker na verloop van een aantal jaren - niet goed werkt. Verwaarlozing is het gevolg. Het hiervoor kiezen van de sanctie van verwijderen van de grafbedekking is vaak te zwaar en werkt ook niet positief op het aanzien van de begraafplaats.

Daarom wordt in veel (burgerlijke en kerkelijke) gemeenten gekozen voor het uitvoeren van dit onderhoud door de beheerder van de begraafplaats, uiteraard met doorberekening van de kosten aan de rechthebbende.

In navolging van de oude kerkelijke modellen (zowel van de Vereniging van Kerkvoogdijen als van het Kantoor der Kerkelijke Goederen) bevelen wij ook in het nu ontworpen model dit beleid opnieuw aan onze colleges van kerkrentmeesters aan. Het algemene aanzien en het ruimere gebruik van de begraafplaatsen o.a. als element in de groenstructuur van stad of dorp en de - op termijn - falende eigen verantwoordelijkheid van nabestaanden maken het inslaan van deze weg noodzakelijk. Het kan zelfs aanbeveling verdienen het bijwerken van grafinscripties (het ophalen van kleur bijv.) daarin mede op te nemen.

Het financiële aspect vereist een goede regeling. De kosten van dit onderhoud bedragen thans (2004) circa € 30,- per grafbedekking (liggende steen) per jaar. Dit kan in de tarievenlijst worden opgenomen en bij de toestemming voor het oprichten van de steen als voorwaarde worden opgelegd. In verband met de voortschrijdende inflatie zal dit tarief jaarlijks moeten worden aangepast aan de gestegen kosten. De toestemming zal daarom zodanig moeten luiden dat jaarlijks een aangepast (hoger) bedrag in rekening kan worden gebracht.

De praktische problemen bij het innen van deze jaarlijkse bedragen zijn:

1. de kosten aan de inning verbonden (factureren, boeken, invorderen enz.);
2. de problemen die na verloop van jaren ontstaan (bijv. zodra beide echtgenoten zijn overleden) om van nabestaanden (kinderen, broers of zusters) het bedrag voor de onderhoudskosten binnen te krijgen.

Daarom bevelen wij aan de afkoop van deze onderhoudskosten voor oude gevallen nadrukkelijk als mogelijkheid in de tarievenlijst op te nemen en voor nieuwe gevallen zelfs afkoop verplicht te stellen door voor het verkrijgen van de toestemming voor het aanbrengen van een grafbedekking een recht te heffen, waarin is begrepen het onderhoud vanwege kerkvoogden gedurende de eerste termijn van uitgifte. De ontvangen afkoopsommen zal men dan natuurlijk in een onderhoudsfonds moeten storten, waarop jaarlijks rente wordt bijgeschreven en waaruit vervolgens het jaarlijks onderhoud wordt betaald.

Het is moeilijk greep te krijgen op oude gevallen en het vraagt ook (lange) tijd. Om verwaarloosde grafbedekkingen, waar de onderhoudsplicht op de rechthebbende rust, in een betere onderhoudstoestand te krijgen zal men de volgende instrumenten hanteren:

1. aanschrijving en overleg;
2. overname van de onderhoudsplicht door kerkrentmeesters onder regeling van de kosten op basis van een akkoord tussen partijen;
3. betere op moderne leest geschoeide regeling van deze zaak ter gelegenheid van verlenging van rechten (als dat aan de orde komt);
4. de sanctie van verwijdering in bijzondere gevallen.

Als de onderhoudsplicht (bijv. rachtens regelingen in vroegere beheersreglementen) op kerkrentmeesters rust, maar waarbij het recht in de tijd beperkt is, kan het college van kerkrentmeesters op het moment van verlenging van rechten de zaak opnieuw regelen. Dit moment, maar ook andere momenten (bijv. rijpen om een financieel gunstiger regime te bedingen).

Het onderhouden van grafbedekkingen, waarbij de plicht (bijv. krachtens z.g. eeuwig durende rechten) op kerkvoogden rust en er geen kostenverhaal (meer) mogelijk is, zal voor rekening van kerkrentmeesters moeten plaats vinden. Ook hier zal overleg met rechthebbenden nuttig kunnen zijn en misschien tot een (gedeeltelijke) oplossing kunnen leiden. Als na grondige nasporing geen rechthebbenden meer te vinden zijn kan men in extreme gevallen ook veilig tot verwijdering van een in slechte staat verkerende grafbedekking overgaan.

Artikel 24

Plaatselijk gebruik kan zijn dat niet tot ruiming wordt overgegaan maar dat op een dieper niveau wordt bijgezet. Hierna is het graf eveneens beschikbaar gekomen voor hergebruik. Ten aanzien van deze bijzetting zijn eveneens de leden 1 t/m 5 van toepassing hetgeen impliceert dat bijzetting een vorm van herbegraving is.

Artikel 25

Het is nogal eens voorgekomen dat graven die van bijzondere waarde zijn, door de werkers op de begraafplaats ondoordacht zijn geruimd. De graven kunnen van betekenis zijn: hetzij door de overledene die er begraven ligt dan wel alleen door het gedenkteken. De overledene kan voor de plaatselijke gemeenschap of zelfs ruimer van betekenis zijn geweest zodat wellicht de naam nog bij de volgende generatie bekend is.

Het gedenkteken kan opvallen door zijn vormgeving en door het materiaal. Een voorbeeld is het gietijzer gesmeed door een ijzergieterij, vaak subtiel voorzien van symbolen van de dood. Het ijzer herinnert aan een reeds lang verdwenen nijverheid en is alleen al daardoor van waarde. Er dient te worden gezorgd dat graven van bekende overledenen niet ondoordacht worden geruimd en dat soms vrij zeldzame voorwerpen op een terrein dat zozeer aan het verleden herinnert, behouden blijven.

Bij twijfel over de betekenis van het gedenkteken, is het gewenst om een deskundige te raadplegen. (Bijv. Vereniging De Terebinth, postbus 85177, 3009 MD Rotterdam). De lijst is een inventarisatie van gedenkwaardige graven. Door de beslissing over het ruimen van graven en het verwijderen van grafbedekkingen die op de lijst staan te leggen bij het college van kerkrentmeesters en de kerkenraad wordt een ruimere afweging bereikt.

Artikel 26

Ingeval van lidmaatschap van de Landelijke Organisatie Begraafplaatsen (LOB) is de klachtenregeling van de Ombudsman Uitvaartwezen van toepassing.

Indien het college van kerkrentmeesters een besluit neemt ingevolge lid 2 van artikel 26, staat er voor gemeenteleden van rechtswege beroep open op het Regionaal College voor de behandeling van Bezwaren en Geschillen van de Protestantse Kerk in Nederland.